

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 546/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kahden tasa-arvoisen osoitteen mahdollistamisesta vuoroasuvalla lapselle

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Hilikka Kempin /kesk ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 546/2021 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta kahden kodin lapsille turvataan jatkossa oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen molemmista kotiosoitteista, jos muut kriteerit, kuten kilometrimäärät, täyttyvät ja

onko hallitus valmistelemassa lakimuutosta, joka mahdollistaisi vuoroasuvalla lapselle kaksi tasavertaista osoitetta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Oppilaalla on perusopetuslain (628/1998) 32 §:n mukaan oikeus maksuttomaan kuljetukseen tai oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävään riittävään avustukseen, jos matka on yli viittä kilometriä pidempi tai jos matka on lapselle liian vaikea, rasittava tai vaarallinen. Kunnalla on velvollisuus järjestää koulukuljetus vain kunnan osoittamaan lähikouluun. Perusopetuslain 24 §:n 1 momentin mukaisesti esi- ja perusopetuksessa oppilaan työ määrä ja koulumatkoihin ja kotitehtäviin käytettävä aika tulee olla sellainen, että oppilaalle jää aikaa lepoon, virkistykseen ja harrastuksiin. Lähikouluperiaate osaltaan tukee tätä.

Maksuton koulukuljetus myönnetään oppilaan, väestötietojärjestelmään merkityn kotiosoitteen ja lähikoulun väliselle matkalle. Lapsen asuessa kahden eri huoltajan luona, kunta on velvollinen järjestämään lapsen koulukuljetuksen vain väestötietojärjestelmään merkittyyn vakinaiseen osoitteeseen. Opetuksen järjestämisvastuussa oleva asuinkunta osoittaa lapsen perusopetuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun lähikoulun ja koulukuljetus järjestetään tähän kouluun, mikäli perusopetuslain mukaiset kriteerit täyttyvät. Kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää koulukuljetusta esimerkiksi toisen vanhemman luota, vaan koulukuljetusvelvollisuus koskee väestötietojärjestelmään merkittyä asuinpaikkaa ja koulun välistä matkaa. Kunta voi päättää järjestää palvelut myös säädettyä laajemmin.

Lapsen kotikunta ja asuinpaikka määräytyvät kotikuntalain (201/1994) perusteella. Koti-kuntalain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla henkilöllä voi olla vain yksi kotikunta ja siellä oleva

asuinpaikka. Siten myös vuoroasuvilla lapsilla voi olla vain yksi virallinen asuinpaikka. Jos lapselle mahdollistettaisiin kaksi tasaveroista osoitetta väestökirjanpidossa, tämä tarkoittaisi samalla kahden eri kotikunnan mahdollistamista, sillä osa vuoroasuvien lasten vanhemmista asuu eri kunnissa. Ei voitane pitää yhdenvertaisen kohtelun mukaisena, jos kaksi tasaveroista osoitetta mahdollistettaisiin vain sellaisille lapsille, joiden vanhemmat asuvat samassa kunnassa. Kahden kotikunnan ja asuinpaikan mahdollistamiseen on todettu liittyvän merkittäviä perustuslaillisia ja käytännön ongelmia. Siksi kaksoiskuntalaisuudesta tai monipaikkaisuudesta ei ole katsottu olevan mahdollista säätää juridisesti velvoittavana käsitteenä eikä kunnan asukkaan tai jäsenen juridista määritelmää ole tarkoituksenmukaista muuttaa nykyisestä (valtiovarainministeriön julkaisuja 3/2018). Tavoite vuoroasuvien lasten kahdesta tasavertaisesta osoitteesta onkin perusteltua toteuttaa etuus- ja muuta erityislainsäädäntöä kehittämällä.

Vuoroasumistilanteiden huomioiminen koulukuljetuksissa laajentaisi kuntien lakisääteistä tehtävää. Vuoroasumiseen liittyvän puutteellisen tietopohjan vuoksi tarvitaan lisätietoja siitä, mitä vaikutuksia koulukuljetusten ulottamisella vuoroasumisen mukaisesti kahden vanhemman luota aiheuttaisi kuntien järjestämisvelvollisuudelle sekä julkisen talouden kustannuksille. Lisäksi arvioinnissa tulisi huomioida vaikutukset kuljetusten käytännön järjestämiseen ja lapsen etuun.

Lasten vuoroasuminen ja muut lasten kahden kodin tilanteet liittyvät useisiin lasten ja perheiden käyttämiin palveluihin ja etuuksiin. Sosiaali- ja terveysministeriön asetti keväällä 2021 työryhmän, jonka tehtävänä on kehittää lasten vuoroasumisen huomioon ottamista palveluissa ja etuuksissa. Poikkihallinnollisen työryhmän toimikausi on 15.4.-31.10.2021. Työryhmä tekee esityksensä erityisesti palveluiden ja sosiaaliturvan kehittämiseksi lasten vuoroasumistilanteissa syksyllä 2021. Tässä yhteydessä on arvioitu myös mahdollisuutta koulukuljetuksiin lapsen molemmista kodeista.

Helsingissä 27.10.2021

Opetusministeri Li Andersson